

Προχωρήστε προς την Αίθουσα 3 «Από τα Ηλύσια Πεδία στο Χριστιανικό Παράδεισο»

Παρατηρήστε τη μαρμάρινη σαρκοφάγο αριστερά από την είσοδο της αίθουσας. Χρονολογείται στο 2ο-3ο αιώνα μ.Χ.

Διαβάστε στο επάνω μέρος της σαρκοφάγου την επιγραφή:
«Αυρ(ηλίου)

Η ονομασία **σαρκοφάγος** δόθηκε επειδή ένα είδος μαρμάρου από το οποίο κατασκευαζόταν κυρίως είχε την ιδιότητα να φθείρει τα σώματα των νεκρών.

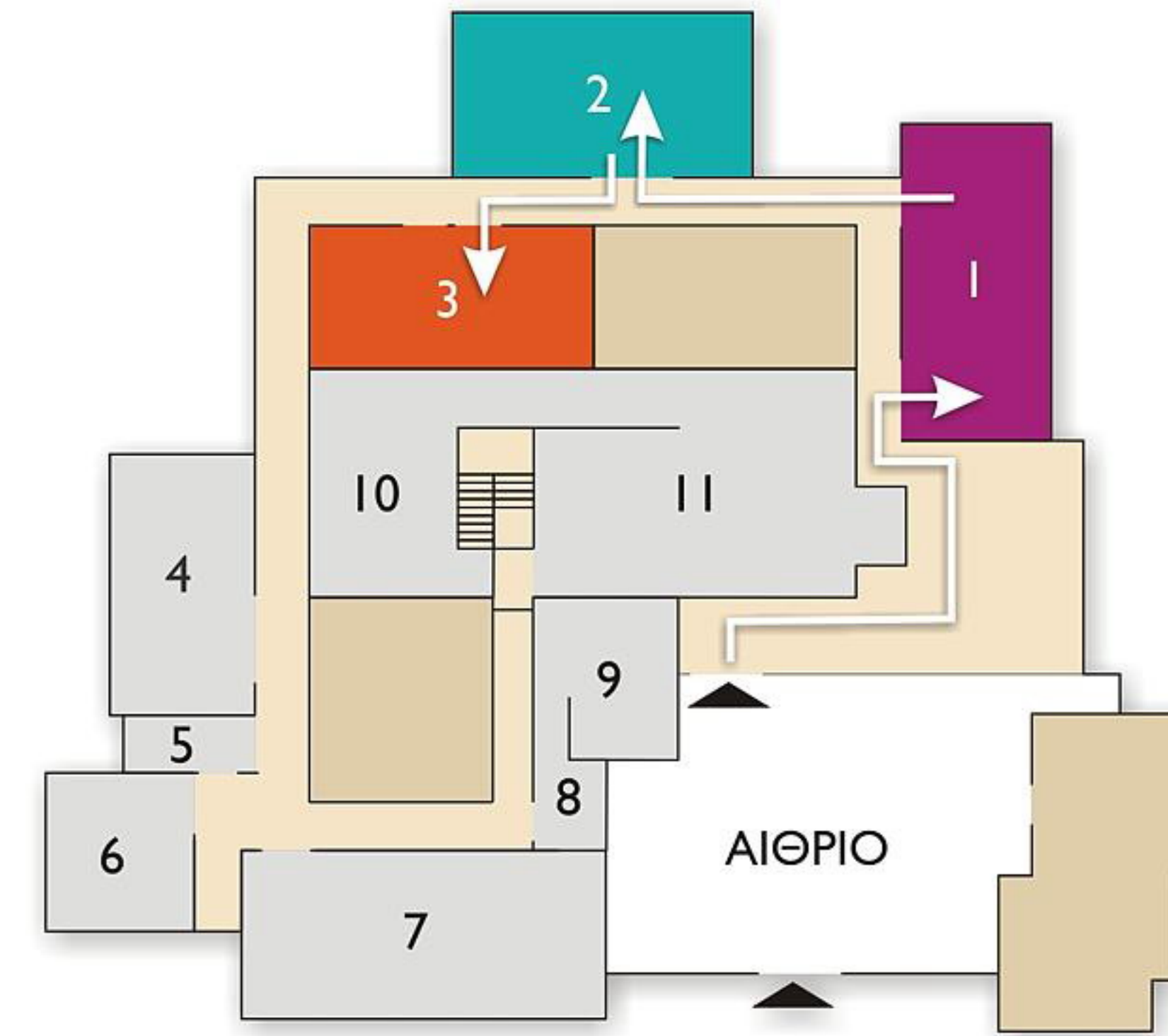
Σαββατίου ληγός του Μάρκου», που σημαίνει: τάφος του Αυρηλίου Σαββατίου, γιου του Μάρκου. Η επιγραφή γράφτηκε στη θέση παλαιότερης. Το γεγονός αυτό φανερώνει ότι η σαρκοφάγος χρησιμοποιήθηκε τουλάχιστον δύο φορές. Πρόκειται για ένα παράδειγμα της διαδεδομένης πρακτικής να χρησιμοποιούνται οι τάφοι περισσότερο από μία φορά.

Σε πολλούς τάφους υπήρχαν μαρμάρινες ή πέτρινες πλάκες, συνήθως όρθια τοποθετημένες, στις οποίες χάραζαν επιγραφές. Οι επιγραφές αυτές αναφέρουν το όνομα του νεκρού και πολλές φορές το πατρώνυμο, το επάγγελμά του και την τιμή του τάφου. Κάποιες επιγραφές περιέχουν απειλές για εκείνους που θα τολμούσαν να ανοίξουν ξένο τάφο. Οι νόμοι αντιμετώπιζαν με αυστηρότητα τέτοιες περιπτώσεις.

Παρατηρήστε την ταφική πλάκα δεξιά της σαρκοφάγου, που έχει χαραγμένο επάνω της ένα χριστόγραμμα και την επιγραφή «Κοπρύλλου». Η επιγραφή προφανώς δηλώνει το όνομα του νεκρού που ήταν θαμμένος στο συγκεκριμένο τάφο και χρονολογείται στον 4ο-5ο αιώνα μ.Χ. Ονόματα σαν αυτό, που έχουν τη ρίζα τους στη λέξη κόπρος, συναντώνται στη Μακεδονία και δίνονταν συνήθως σε νόθα παιδιά που εγκαταλείπονταν στα σκουπίδια.

Επιμέλεια κειμένων: Ε. Φουρλίγκα αρχαιολόγος-μουσειολόγος
Επιστημονικοί συνεργάτες: Δ. Ναλπάντης, Α. Τζιτζιμπάση αρχαιολόγοι

Ανακαλύψτε την αθέατη πλευρά του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού

Θεματική επίσκεψη: Τα μαρμάρια αντικείμενα

Από τα αρχαία χρόνια το μάρμαρο χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή και διακόσμηση ναών, δημόσιων κτιρίων και πλούσιων σπιτιών, καθώς και γλυπτών. Η χρήση του συνεχίστηκε και στους παλαιοχριστιανικούς χρόνους (4ος - 7ος αιώνας), κυρίως στη διακόσμηση του εσωτερικού των ναών.

Από τον 7ο έως τον 8ο αιώνα εξαιτίας των πολέμων και των πειρατών οι εμπορικοί δρόμοι έπαψαν να είναι ασφαλείς. Το εμπόριο του μαρμάρου γνώρισε πτώση και πολλά λατομεία της Μεσογείου έκλεισαν. Λόγω της έλλειψης μαρμάρου, πολλά μαρμάρια αντικείμενα παλιότερων εποχών ξαναχρησιμοποιούνταν με τον ίδιο ή με άλλο τρόπο σε μεταγενέστερα χρόνια.

Πηγαίνετε στην **Αίθουσα 1** «Παλιохριστιανικός Ναός». Παρατηρήστε το μεγάλο άμβωνα απέναντι από την είσοδο της αίθουσας

Ο **άμβωνας** χρησίμευε για την ανάγνωση των ιερών κειμένων (ευαγγέλιο) και για το κήρυγμα.

Ο συγκεκριμένος άμβωνας προέρχεται από μια βασιλική που αποκαλύφθηκε στους Φιλίππους της Καβάλας. Ο άμβωνας αποτελείται από μεγάλα κομμάτια μαρμάρου και έχει δύο κλίμακες (σκάλες). **Παρατηρήστε** τα συμπληρωμένα τμήματα του άμβωνα, που αποτελούνται από διαφορετικό υλικό και έχουν διαφορετικό χρώμα.

Εντοπίστε το κιονόκρανο που προέρχεται από το ναό της Αχειροποιήτου, δεξιά της εισόδου

Βρισκόταν στην κιονοστοιχία της υπαίθριας αυλής (αίθριο) του ναού της Αχειροποιήτου. **Παρατηρήστε** τα φύλλα που διακοσμούν το καλάθι. Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο τρόπος επεξεργασίας τους. Τα κεντρικά νεύρα των φύλλων αποδίδονται με μικρές τρύπες που έγιναν με τρυπάνι.

Το επάνω μέρος ενός κίονα ονομάζεται **κιονόκρανο**. Ανάμεσα στα κιονόκρανα που χρησιμοποιήθηκαν στην παλιохριστιανική εποχή είναι το κορινθιακό κιονόκρανο, καλαθόσχημο, με επιφάνεια που καλύπτεται από φυτικό διάκοσμο. Παραλλαγή του αποτελεί το Θεοδοσιανό κιονόκρανο, που πήρε το όνομά του από τον αυτοκράτορα Θεοδόσιο Β΄, επειδή χρησιμοποιήθηκε κυρίως στην εποχή του.

Το **τρυπάνι** είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται πολύ τον 5ο-6ο αιώνα μ.Χ. στην τελική επεξεργασία του μαρμάρου.

Παρατηρήστε το τόξο και τους δύο πεσσούς (ορθογώνιους κίονες) αριστερά του άμβωνα

Προέρχονται από το ναό του Αγίου Δημητρίου στη Θεσσαλονίκη. Δεν γνωρίζουμε ακριβώς ποια ήταν η αρχική τους θέση και η λειτουργία τους μέσα στο ναό. Το μαρμάρινο τόξο και οι δύο πεσσοί ήταν εντοιχισμένοι σε δεύτερη χρήση ως το 1906 σε τουρκική βρύση που υπήρχε στην αυλή του ναού του Αγίου Δημητρίου στη Θεσσαλονίκη.

Κατευθυνθείτε στην Αίθουσα 2 «Παλιохριστιανική Πόλη και Κατοικία»

Μπροστά στην είσοδο της αίθουσας **παρατηρήστε** το μαρμάρινο επίθημα κιονοκράνου. Προέρχεται από ναό του 6ου αιώνα μ.Χ.

Το **επίθημα** είναι το αρχιτεκτονικό μέλος που τοποθετείται επάνω από το κιονόκρανο.

Σε μεταγενέστερη εποχή, πιθανόν στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, αφαιρέθηκε το εσωτερικό του και μετατράπηκε σε στόμιο πηγαδιού. Η άντληση του νερού από το πηγάδι γινόταν με κάποιο σκεύος δεμένο σε σχοινί. **Προσέξτε** στα εσωτερικά τοιχώματά του τα ίχνη που άφησε το σχοινί από την πολύχρονη χρήση για την άντληση του νερού.

